

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ

Безсонова О.К.

*науковий кореспондент лабораторії дошкільної освіти
Інститут проблем виховання
Національної академії педагогічних наук України*

ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ МОЛОДИХ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ ЗДО

У зв'язку із соціально-політичними та економічними змінами в країні виникли зміни й у правовідносинах з професійного навчання працівників. Сучасні роботодавці постійно висувають нові вимоги до рівня професійних знань працівників, оскільки без оновлення професійних знань людина не може освоювати і впроваджувати нові відкриття, тому вона не буде належно виконувати роботу. Тому необхідно розглянути визначення професійного навчання працівників та його видів для попередження неузгодженостей у розумінні цих понять.

Процес професійного розвитку молодих педагогів в умовах ДНЗ регулюється такими нормативно-правовими актами, як Конституція України, Кодекс Законів про працю України, Закони України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про професійний розвиток працівників», «Про зайнятість населення», «Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року», «Концепція розвитку освіти на період 2015–2025 років», «Концепції розвитку неперервної педагогічної освіти» (2013 р.).

У міжнародних документах ЮНЕСКО («Всесвітня доповідь з освіти: порівняння світової статистики у галузі освіти» (2011 р.), доповіді Міжнародної комісії з проблем освіти ХХІ ст. «Освіта: прихований скарб» (1996 р.), «Всесвітній доповіді з освіти: вчителі і навчання у світі, що змінюється» (1998 р.); документах Міжнародних конференцій ЮНЕСКО з проблем освіти (2004 р.) та (2008 р.); Всесвітній моніторинговій доповіді «Освіта для всіх» (2015 р.). Національне законодавство у сфері розвитку персоналу дедалі більшою мірою орієнтується на загальноцивілізаційні вимоги, зокрема на конвенції та рекомендації Міжнародної організації праці (МОП). У Конвенції МОП № 142, 150 (1975 р.) піднімаються питання про розвиток людських ресурсів, у Рекомендаціях МОП № 195 (2004 р.) – пояснюється термін «безперервне навчання», що вживається протягом усього життя для розвитку компетентності та кваліфікації [3, 7].

У ст. 43 Конституції України визначено, що держава реалізує програми професійного навчання, підготовки й перепідготовки кадрів відповідно до суспільних потреб. Водночас ст. 53 гарантує кожному громадянину право на освіту. Держава забезпечує доступність і безоплатність освіти в державних і комунальних навчальних закладах.

На законодавчому рівні визначено гарантії для працівників, яких направляють для підвищення кваліфікації, передбачаються заохочення працівників, які поєднують роботу з навчанням, надання робочого місця чи посади працівникові відповідно до набутої кваліфікації, пільг і відпусток у зв'язку з навчанням у вищих навчальних закладах. Робітникові, який успішно закінчив виробниче навчання, присвоюється кваліфікація відповідно до тарифно-кваліфікаційного довідника і надається робота відповідно до набутої ним кваліфікації та присвоєного розряду (ст. 206 КЗпП) [1, с. 79-85].

Закон України «Про освіту» визначає, що безперервний професійний розвиток – це безперервний процес навчання та вдосконалення професійних компетентностей фахівців після здобуття вищої та/або післядипломної освіти, що дає змогу фахівцю підтримувати або покращувати стандарти професійної діяльності і триває впродовж усього періоду його професійної діяльності [4].

У Законі України «Про зайнятість населення» встановлено право на надання безоплатних соціальних послуг, зокрема, інформаційно-консультаційних та проф-орієнтаційних, професійної підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації з урахуванням попиту на ринку праці [2].

Відповідно до Закону України «Про професійний розвиток працівників» визначаються основні терміни, правові, організаційні та фінансові засади функціонування системи професійного розвитку працівників, діяльність роботодавців у цій сфері, процедуру проведення атестації працівників [5].

Ціла низка наказів регулюють питання атестації педагогічних працівників в умовах ДНЗ: Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.10.2010 р. № 930 «Про затвердження Типового положення про атестацію педагогічних працівників»; Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 20.12.2011 р. № 1473 «Про затвердження Змін до Типового положення про атестацію педагогічних працівників»; Наказ Міністерства освіти і науки від 08.08.2013 р. № 1135 «Про затвердження змін до Типового положення про атестацію педагогічних працівників».

Поняття первинної професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників як видів професійного навчання містяться у Положенні про професійне навчання працівників на виробництві. Про необхідність запровадження стажування педагогічних працівників у навчальних закладах поза місцем постійної роботи, демонополізування й урізноманітнення системи післядипломної педагогічної освіти, запровадження обов'язкового професійного розвитку (підвищення кваліфікації).

Держава гарантує працездатній молоді рівне з іншими громадянами право на працю, забезпечує надання першого робочого місця. На підприємствах встановлюється квота та забезпечується дотацією за працевлаштування молоді, що гарантує надання роботи за фахом на період не менше трьох років молодим спеціалістам, потреба в яких була визначена державним замовленням (ст. 7) [7].

Визначення кваліфікаційних вимог до молодих спеціалістів регулюється Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», яка надає можливості розроблення, ідентифікації, співвіднесення, визнання, планування і розвитку динаміки кваліфікацій робітників.

Професійний розвиток персоналу регулюють і інші законодавчі акти. Це насамперед Податковий кодекс і Бюджетний кодекс України, закони України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності», «Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності» тощо. У пп. 140.1.3 п. 140.1 ст. 140 Податкового Кодексу України зазначено, що до складу витрат у повному обсязі включаються витрати пов'язані з професійною підготовкою, перепідготовкою або підвищенням кваліфікації працівників, якщо законодавством передбачено обов'язковість періодичної перепідготовки або підвищення кваліфікації.

За результатами дослідження ми бачимо сформовану нормативно-правову базу для забезпечення професійного розвитку молодих педагогів в умовах ДНЗ, у якій визначено основні підходи до професійного розвитку, принципи та механізми впровадження. Головною ідеєю є безперервний розвиток протягом життя, який охоплює всю професійну діяльність для розвитку компетентності та кваліфікації, визначені кваліфікаційні вимоги до педагогів. Наголошується на перевагах молодих педагогів при влаштуванні на роботу та забезпечення безоплатного перенавчання,

курсів підвищення кваліфікації в умовах ДНЗ. Але викликає занепокоєння неможливість та декларативність заявлених пільг для молодих педагогів. Велику увагу приділено законодавчому забезпеченню неперервної педагогічної освіти за умов проходження курсів підвищення кваліфікації. Новим Законом «Про освіту» також надано можливість самостійно обирати місце проходження курсів підвищення кваліфікації. Відірваним від реальності вважаю положення Концепції розвитку освіти про кваліфікаційний рівень вихователів ДНЗ на рівні магістра. Разом з тим залишаються невизначеними питання технології професійного розвитку на робочому місці в умовах ДНЗ (стажування, наставництва, зменшення навантаження, дуального навчання).

Список використаних джерел:

1. Кодекс законів про працю УРСР: від 10 груд. 1971 р. // Відом. Верхов. Ради УРСР. –1971. – Дод. до № 50. – Ст. 375.
2. Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012 № 5067-VI // Офіц. вісн. України. – 2012. – № 63 (27.08.2012). – Ст. 2565.
3. Про забезпечення молоді, яка отримала вищу або професійно-технічну освіту, першим робочим місцем з наданням дотації роботодавцю. Закон України від 4 листопада 2004 року № 2150-IV [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2150-15>.
4. Про освіту. Закон України від 05.09.2017 № № 2145-VIII [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.
5. Про професійний розвиток працівників: Закон України від 12.01.2012 № 4312-VI // Офіц. вісн. України. – 2012. – № 11 (17.02.2012). – Ст. 395.
6. Про розвиток людських ресурсів: освіта, підготовка кадрів і безперервне навчання [Електронний ресурс]: Рек. МОП від 17.06.2004 № 195. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_532.
7. Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні. Закон України від 5 лютого 1993 року № 2998-XII [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2998-12>.

Бреус О.Д.

старший викладач,

ВНЗ «Київський медичний коледж № 3»

МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ КЕРІВНИКА ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Аналіз трансформації сучасної освіти показує загальну тенденцію до її неперервності. Це обумовлюється великою швидкістю змін, необхідністю приводити у відповідність з вимогами своєї професії знання, вміння або набувати нові навички.

З цієї точки зору вагомими є дослідження питань неперервності освіти педагога І. А. Зязюн [4, с. 129]. Неперервна освіта педагогічних працівників розглядається як єдина цілеспрямована та погоджена зі складовими її частинами система, що спрямована на розвиток особистості педагога, розширення та поглиблення його знань, удосконалення вмінь, формування світогляду та моралі.

Однією з ланок безперервної освіти педагогів є система їх післядипломної освіти, що покликана в сучасних умовах вирішувати комплекс завдань, спрямованих на задоволення інтересів вчителів та керівників загальноосвітніх закладів у постійному підвищенні професійного рівня відповідно до кон'юнктури освітнього